

νατόλης. Καί τὰ λοιπὰ αὐτοῦ ἔργα αὐτοῦ Χριστοφόρου, «τὸ Παιδαγωγικὸν Ἐγκόλιον, «τὰ Κυριακὰ Εὐαγγέλια», κύριον καὶ μόνον ἔχουσι προορισμὸν ὅπως ἐμφυσησῶσιν εἰς τὰς ἀπαλὰς τῶν νέων καρδίας τὰ πρῶτα καὶ ζωογόνα σπέρματα τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν, τῆς φιλοπατρίας καὶ κοσμιότητος, τὰ ὁποῖα ἀναπτυσσόμενα δύνανται νὰ ἀποκαταστήσωσι χρηστούς καὶ ἐναρέτους πολίτας, ἱκανοὺς ὅπως πραγματοποιήσωσι τὴν ὑψηλὴν τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀποστολήν.

Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἐνθερμος καὶ ζηλωτῆς τοῦ ἔργου τῆς ἀναπλάσεως τῆς νέας γενεᾶς ὑπῆρξεν, ὥστε καὶ ἐν τῇ Φιλεκπαιδευτικῇ ἑταιρίᾳ, ἧς ἐπὶ τινα ἔτη πρόεδρος τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου διετέλεσε δὲν ὤκνησε νὰ ἀναλάβῃ τὴν διδασκαλίαν τῆς παιδαγωγίας, φρονῶν ὅτι ἀγαθαὶ μητέρες καλὰ καὶ χρήσιμα τῇ πατρίδι ἀναδεικνύουσι τέκνα.

Τὰς τοιαύτας ἀρχὰς καὶ τὰ διδάγματα, τὰ ὁποῖα ὑπὲρ τῆς κοινωνίας ἐξήνεγκεν, ἄνευ περιαυτολόγου ἐπιδείξεως, ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐφρόντιζε κατὰ πρῶτον λόγον νὰ ἐφαρμόζῃ. Ἐὰν μὴ ἐφοβούμεν ὅτι θέλω προσκρούσει εἰς τὴν ματριπροσύνην ζώντων καὶ τεθλιμένων συγγενῶν καὶ οἰκείων, ἠθελον ἀνασηκώσει τὸ πικραπέτασμα τοῦ οἰκειακοῦ ἀσύλου ὅπως τὴν ὠραιότεραν εἰκόνα οἰκογενειακῆς εὐδαιμονίας καταδείξω, εὐδαιμονίας πηγάζουσης ἐκ τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς καὶ τῶν ἀγαθῶν διδαγμάτων πατρὸς φιλοστόργου καὶ συζύγου πολυτίμου, τοῦ ὁποῖου τὴν στέρησιν σήμερον θηνοῦσι τέκνα ἐράμιλλα αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀρετὴν ἀναδειχθέντα.

Τὴν εἰρηνικὴν αὐτοῦ καὶ τελεσφόρον ὑπὲρ τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐργασίαν διέκοπτον ἐνίοτε αἱ ἀπρόοπτοι ἐκείναι τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐξεγέρσεις τὰς ὁποίας τῆς τυραννίας ὁ βαρὺς ζυγὸς προκαλεῖ. Πρῶτος ἐσπευδε πάντων μετὰ φλεγμαινούσης καρδίας, ὅπως διὰ τῶν σχέσεων αὐτοῦ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ὅπως διὰ τῆς προσωπικῆς συνεργασίας συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνακούφισιν τῶν δεινοπαθημάτων ἀγόνων κατὰ τοσοῦτον σκληροτέρων καθύσον τῆς ἀπελπισίας ἢ ὑπερβολῇ ὑπέβαλε καὶ διήγειρε. Τὴν στιγμὴν ταύτην μοὶ φαίνεται ὅτι βλέπω τὴν χεῖρα τοῦ ἀθανάτου μάρτυρος τοῦ Ἀρκαδίου, τὴν πυρίκαυστον χεῖρα τοῦ ἱερομονάχου Γαβριὴλ εὐλογοῦσαν ἐκ τῶν οὐρανῶν τὸ τιμιώτατον καὶ προσφιλέστατον αὐτοῦ λείψανον. Ὑπὲρ τῆς πολυτλήμονος Κρήτης ὅσον οὐδεὶς ἄλλος ἐργάσθη. Οἱ ἐξ Ἠπείρου καὶ Θεσσαλίας πρόσφυγες, αἱ σύζυγοι καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ὑπὲρ πα-

τρίδος ἀγωνισαμένων ἄς μαρτυρήσωσι ποσάκις ἀπὸ τῆς φιλανθρώπου αὐτοῦ χεῖρὸς ἐδέχθησαν συνδρομὰς διὰ τῆς ὑπολήψεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν ὁμογενῶν ἀφθόνως εἰς αὐτὸν διαπιστευομένους.

Τοιοῦτον καὶ τηλικούτου ἀνδρὸς ἐστερηθήμεν καθ' ἣν ἡμεῖς ἢ Ἑλλὰς ἐναγωνίως ἀναμένει, ὅπως περισφιγῇ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς μικρὸν τι μέρος τῶν ὑπὸ τὴν δουρειάν ἀδελφῶν. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ αἰφνιδίως ἐκλείσθησαν πρὶν ἢ εἶδῃ τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα αὐτοῦ ἐλευθέραν, πρὶν ἢ δυνηθῇ τὸ ἔδαφος αὐτῆς νὰ πατήσῃ καὶ νὰ δρέψῃ ζῶν τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ καὶ τῶν ἀγαθῶν ἔργων τὴν ἀμάραντον δάφνην. Ταύτην ἄς προσφέρωμεν σήμερον ἡμεῖς ἐπὶ τοῦ νεκροῦ αὐτοῦ. Προσέλθετε σεῖς διδάσκαλοι καὶ μαθηταὶ τοῦ Παιδαγωγείου τοῦ Συλλόγου καὶ τῶν λοιπῶν διδασκαλείων καὶ καταθέσατε ἐπὶ τῆς σοροῦ ταύτης τοὺς στεφάνους τοὺς ὁποίους ὡς δεῖγμα τῆς ἀκράτου ἡμῶν εὐγνωμοσύνης κομίζετε. Ρίψατε σεῖς σπυρίαι τοῦ Ἀρτακείου παρθένου ἀνθη ἀμάραντα ἐπὶ τοῦ νεκροῦ ἀνδρὸς, μοχθήσαντος ὑπὲρ τῆς γυναικείας παιδεύσεως. Προσφέρατε τὸν φόρον τῆς εὐγνωμοσύνης σεῖς οἱ νεώτεροι τῆς ἐπιστήμης τοῦ δικαίου ἱεροφάνται εἰς ἄνδρα, τιμήσαντα διὰ τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ τὸ δικανικὸν ἔθιμα. Ἄς χύσωμεν τέλος δάκρυα θερμὰ δικαστοῦς φιλίας ἐπὶ τοῦ νεκροῦ πολυτίμου συναδέλφου ἡμεῖς οἱ ἐπὶ πολυτείαν ἐν τῷ συλλόγῳ πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων συνεργασθέντες καὶ ἄς εὐχρηθῶμεν, ὅπως ἡ μνήμη αὐτοῦ ἢ αἰώνια.

Συμφωνοῦντες δὲ πληρέστατα μετὰ τοῦ κ. Νεστορίδου, περὶ τοῦ ἀριμόζοντος εἰς τὸν τάφον τοῦ Μελεῖ ἐπιγράμματος ἀποσπῶμεν ἐκ τοῦ κελοῦ λόγου του τὸ ὠραῖον τέλος ἔχον οὕτω:

Ὁ Λέων Μελεῖς περιγράφων τὸν Γεροστάθην καὶ ἐξεικονίζων τὸν χαρακτήρα αὐτοῦ ἐν τῷ ἐπιταφίῳ ἐπιγράμματι, ἀριστα καὶ ἀκριβέστατα νομίζομεν ἐξεικόνισεν ἑαυτόν. Ἴδου τί ἐπέγραψεν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Γεροστάθην.

Ἐνεαῦθα κεῖται ὁ Γεροστάθης
(ἦν δὲ ὁ Λέων Μελεῖς,)
χριστιανὸς ἐνάρετος
καὶ
Ἕλλην φιλόπατρις,
δε

Κύριον τῶν Θεῶν ἐξ ἄλλης ψυχῆς
καὶ
τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν
ἀγαπήσας
αὐτὸς τε μακάριος τῆν
καὶ
τις ἀκούοντας ἐπὶ καλοκάγαθίαν
ἔγεν

Ἄν τοιαύτη τεθῇ ἢ ἐπιγραφή ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ, οὐδόλως θ' ἀπομακρυνθῶσι τῆς ἀληθείας. Καὶ τοιοῦτος ὑπῆρξας, ἄνερ σεβαστὸς, χριστιανὸς ἐνάρετος καὶ Ἕλλην φιλόπατρις.

Εἶθε ὁ βίος καὶ ἡ πολιτεία σου, ἦν διὰ τοῦ Γεροστάθην ἐξεικόνισας, νὰ εἶνε τύπος καὶ ὑπογραμμὸς εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τὴν ἐπερχομένην γενεάν, ἵνα σωθῶμεν ἀπὸ τοῦ κατακλύσαντος ἡμᾶς χειμάρρου τῆς διαφθορᾶς!

Γαίαν ἔχοις ἐλαφρὰν, ἄνερ χρηστὸς καὶ σεβάσμιε!

Διὰ διαθήκης τοῦ ὁ Λέων Μελεῖς ἐκληροδότησε τὰ ἐξῆς ποσὰ εἰς τὰ διάφορα φιλανθρωπικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα τῶν Ἀθηνῶν:

Ἐς τὸ Πτωχοκομεῖον . . .	δρ. 4000
» » Ὀφθαλμιατρικόν . . .	» 4000
» » Νοσοκομεῖον . . .	» 4000
» » Ὀρφανοτροφεῖον Χατζῆ Κώστα . . .	» 4000
» » Σχολὴν Ἀπόρων Παίδων . . .	» 4000
» » Ἐργαστήριον Ἀπόρων Γυναικῶν . . .	» 4000
» » Νηπιαγωγεῖον Ἀπόρων Φιλεκπαιδ. ἑταιρίας . . .	» 4000
» » Δραμ. Σύλλογον . . .	» 500
» » Σύλλογον πρὸς διάδοσιν ἑλλ. γραμμάτων . . .	» 200

Προσέτι κληροδοτεῖ εἰς τὸν σύλλογον τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἕπαντα τὰ παρά τῷ βιβλιοπώλῃ Κ. Βλαστῷ πρὸς πώλησιν βιβλία του, ξυλογραφίας καὶ στερεοτύπου μεταλλίvous πλάκας τῆς στερεοτύπου ἐκδόσεως τοῦ Γεροστάθην του, καὶ ὅλα τὰ ἐπὶ τῶν συγγραμμάτων του δικαιώματά του, ἐξ ἐκάστης δὲ νέας ἐκδόσεως ὁ σύλλογος ὑποχρεοῦται νὰ ἀποστέλλῃ δωρεάν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Ἠπείρου πατρίδος του 300 σῶματα.

Ἐπίσης ἐκ τῶν βιβλίων τῆς βιβλιοθήκης του παραγγέλλει εἰς τοὺς κληρονόμους του νὰ δώσωσιν, ἐὰν ἐγκρίνωσι, τινὰ εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Πανεπιστημίου καὶ εἰς τὴν τοῦ Βουλευτηρίου.

ΑΙ ΡΩΣΣΙΑΕΣ ΠΑΡΘΕΝΟΙ

II

ΣΚΗΝΑΙ ΤΩΝ ΜΗΑΕΝΙΣΤΩΝ*

— Δὲν εἶνε καλλίτερον νὰ τελειώσω μίαν στιγμὴν ταχύτερον; ἐσκέφθη. Τώρα, ὅτε ἀντηχοῦσι ἐναυλοὶ εἰσέτι εἰς τὰ ὠτὰ μου οἱ γλυκοὶ λόγοι τῆς; Τί ἀναμένω ἐκ τῆς ζωῆς; Εἶμι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ εὕρω οὐδέμίαν ἐν τῷ κόσμῳ, ἥτις ν' ἀξίξῃ τὸν κόπον νὰ ζήσω, καὶ ἔχω βεβαίαν πεποίθησιν ὅτι διαρκῶς βάσκανα θὰ με θανατοῦσιν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, ὅταν

θ' ἀναλογίζομαι ὅτι ἡ Βάνδα, ἐνθὺ δὲν μὲν ἀναίσθητος εἰς τὸ πάθος μου, ἀρ' ἑτέρου δὲν θέλει νὰ τὸ ἀφήσῃ ἐλεύθερον ν' αὐξήνῃ καὶ μοὶ ἀποδώσῃ τὴν εὐτυχίαν μου ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὸ ἐμὸν. Ποτέ! διατί; Διότι αὕτη εἶνε ψυχὴ μεγάλη, γενναία, ἡρωϊκὴ. Παρὰ νὰ προδώσῃ τὴν πρὸς τὴν Ναδέγαν φιλίαν τῆς, παρὰ νὰ φανῇ ἀσταθῆς φύλαξ τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς, τῆς ὑψηλοφροσύνης τῆς προτιμᾶ νὰ ὑποφέρῃ. Ἴκν τούτοις ἀφοῦ τὸ θέληθ' ὑπακούσω. Θὰ ἀποπειραθῶ νὰ ἀποσπᾶσω ἀπ' αὐτῆς τὴν καρδίαν μου, τὴν ψυχὴν μου, τὸν νοῦν μου. Καὶ ἂν δὲν δυναθῶ νὰ σῶσω τὸ καταπλέγον με πῦρ, ἔχω πάντοτε τὸν καιρὸν ν' ἀποθάνω. Ἄχ! Ἄλλὰ διατί ὄχι τώρα ἀμέσως;

Καὶ ἀκατανίκητος, ὡς καταληφθεὶς ὑπὸ τῆς βωσσικῆς μεταφορᾶς, ὑπὸ τῆς ἀκατασχέτου ὁρμῆς τῆς ἐντυπώσεως, ἐπλησίωσε τὴν αἰχμὴν τοῦ ἐγγχειριδίου εἰς τὸ στήθος τοῦ αἰφνης ὅμως πάλιν τὸ ἀπέθεσεν ἀποτόμως εἰς τὸ ἔρριψεν μακρὰν του.

Ἐμῖνε στιγμῆς τινος βυθισμένος καὶ ψυχοβάρον νάρκην καὶ προσήλωσιν.

Ἄλλ' ἀναμνησθεὶς τῆς διαταγῆς τῆς Βάνδης κατέβαλε προσπάθειάν τινα, προσέλαβεν ἤθος ἀλλοττον καὶ κατέβη εἰς τὰ δωμάτια τῆς συζύγου του.

XVI.

Ὁ διαγωγὸς τῶν κοινωνιστῶν.

— Ἐπιτηρεῖσαι, εἶπεν ἡ Κατία εἰς τὴν φίλιν τῆς, ὅταν αὕτη ἐκάθησεν εἰς τὸ ὄχημα.

— Τί εἶπας;

— Ἴδου δευτέραν ἤδη φορὰν, βλέπω τὸ αὐτὸ πρόσωπον διαρχόμενον πρὸ τοῦ μεγάρου. Καὶ . . . κῦτταξε, κῦτταξε! Ἴδου ἀνέβη εἰς τὸ ἐλαφρὸν ἐκείνο ὄχημα, προτιθέμενος νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ.

— Πιστεύεις;

— Τὸ πρᾶγμα εἶνε προφανέστατον· δὲν ἐπιδέχεται οὐδεμίαν ἀντίρρησην.

— Ἡ Βάνδα ἔκυψεν ἐκ τοῦ θυριδίου τῆς ἀμάξης καὶ εἶδε πράγματι τὸ ὄχημα νὰ τὰς ἀκολουθῇ ἀπὸ τινος ἀποστάσεως.

— Δὲν ἔχει ὅμως τοὺς ἰδικούς μου κέλητας;

Καὶ κῦπτουσα πρὸς τὸν ἠνίοχον:

— Γρηγόρη, ἠνίοχε! κτύπα τοὺς ἵππους· διευθύνθητι πρὸς τὴν Μινισσανσκάιν, κατόπιν ἀκολούθησε τὴν πρὸς τὸ Νέβσκη, καὶ ἐπειτα πρὸς τὸ λιθόστρωτον τρέξε. — Νὰ τὸν κάμωμεν τὸν κύριον ἐκείνον, τὸν ἀδιάκριτον, νὰ βαρυνθῇ νὰ μᾶς ἀκολουθῇ.

Οἱ ἵπποι μαστιγωθέντες, ἔτρεχον μὲ ταχύτητα βέλους.

Ἦτο τρίτη ὥρα· ἤρχιζον νὰ ἀνάπτωσι τοὺς φανούς, διότι κατὰ τὸν ἰανουάριον ἐν Πετρούπολει ἐπέρχεται ἡ νύξ ἀπὸ τῆς τρίτης ὥρας.

Εἰς ὀλιγώτερα τῶν πέντε λεπτῶν, ἀπεμακρύνθησαν τόσον τοῦ κατασκοπεύοντος αὐτὰς ὄχηματος, ὥστε ἐκείνο ἐχάθη πλέον ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς των, συναπολέσαν τὰ ἴχνη των.

Ὅποια ὅμως ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς τῆς τῆς Βάνδης καὶ Κατίας ὅταν παρετήρησε τὸ ἴδιον ὄχημα, ἰστάμενον εἰς τὴν γωνίαν τῆς ἀγγλικῆς λιθοστρώτου.

Τὸ πρᾶγμα δὲν ἐπεδέχτο πλέον ἀμφισβολίαν, ὅτι δηλαδὴ ὁ ἀκολουθῶν αὐτὰς ἦτο κατὰσκοπος, γνωρίζων τὴν κατοικίαν τῆς πριγκηπίσσης Κρυλώφ.

Ἡ Βάνδα εὔρε τὸν πατέρα τῆς ἀναμνησθέντα αὐτὴν εἰς τὸν κοιτῶνά τῆς.

— Πόθεν ἔρχεσαι; τὴν ἠρώτησε διὰ τόνου ἀποτόμου.

— Ἐξασκῶ τὴν ἐλευθερίαν μου, ἀπεκρίθη ἡ Βάνδα μετὰ ἀλαζονικῆς σταθερότητος.

— Μετὰ τίνος ἐξῆλθες;

— Μετὰ τῆς Κατίας.

— Τί εἶνε ἡ κόρη αὕτη; Ἴσως κάμμία μηδενίστρια.

— Ἡ κόρη αὕτη, ὡς ἐνθυμισθεσθε ὅτι σὰς εἶπον καὶ ἄλλοτε, ἀπολαύει πλήρους τῆς ἐμπιστοσύνης μου. Ἀπὸ τῆς πρωίας τῆς σήμερον τὴν κατέστησα γραμματέα μου, ἢ ἂν προτιμᾶτε τὸν ἄλλον τίτλον, κυρίαν τῆς ἀκολουθίας μου. Ἄλλὰ βλέπω, ὅτι ἐλησησθήκατε τοὺς ὄρους, τοὺς ὁποίους ἐθέσαμεν σήμερον τὴν πρωίαν.

— Αὐτὸ δὲν θὰ διαρκῆσῃ ἐπὶ πολὺ, ἀνέκραξεν ὁ πρίγκηψ μετὰ μακρινῶν ὀργῆς, ἢν ἐπειρᾶτο νὰ καταστείλῃ, ἀλλ' ἦτις ἐξεδηλοῦτο ἀκουσίως του. Ἡ πρὸς σὲ ἀγάπη μου μοὶ ἐπιβάλλει τὸ καθήκον νὰ ἐπαγρυπνῶ ἐπὶ τῶν διαθημάτων σου, νὰ ἐλέγχω τὰς πράξεις σου.

— Δύναμαι νὰ σὰς διαβεβαιώσω ὅτι ἔρχομαι ἐκ τῆς Ναδέγας Λιτζανώφ. Ἄλλ' ἄλλοτε, ὅταν δὲν θὰ θέλω νὰ σὰς εἶπω πόθεν ἔρχομαι, αἱ ἐρωτήσεις σου θὰ μὲ ἀναγκάσωσι νὰ ψευθῶ, ἀπεκρίθη ἡ Βάνδα. Δὲν εἶνε λοιπὸν καλλίτερον διὰ τὴν ἀξιοπρεπείαν σου, καθὼς καὶ διὰ τὴν ἐμὴν, νὰ μὴ μὲ ἐρωτᾶτε;

Ὁ πρίγκηψ ἔκαμε πλειστάκις τὸν κύκλον τοῦ κοιτῶνος μὲ πυρετώδη βήματα.

— Πρόσεξον, τῇ εἶπεν αἰφνης, βλέπων ἐπὶ τίνος τραπέζης τραπεζικά τινὰ γραμματία. Ἴδου αἱ εἶκοσι πέντε χιλιάδες ρούβλια, τὰ ὅποια σοὶ ὁ-

πασχέθην. Ἄλλ' εἰς τί θὰ χρησιμοποίησῃς τὸ ἀργύριον αὐτὸ δύναμαι νὰ μάθω;

— Ἐάν ἐνωσθεὶς νὰ σὰς δίδω λόγον τῶν δαπανῶν μου, θὰ πράξητε κάλλιον νὰ κρατήσητε τὰ ρούβλια σου.

Ἡ Βάνδα, προσπλώσασα ἐπὶ τοῦ πατρὸς τῆς τὸ βλέμμα τῆς, εἶδεν ὅτι αἱ ρυτίδες τοῦ μετώπου του συνασπῶντο, καὶ πᾶν ἐν γένει τῆς μορφῆς ὅτι προέδιδεν ἐσωτερικὴν τρικυμίαν, ἀνακυκωμένην ἐντὸς τοῦ κρανίου του.

Ὁ πρίγκηψ προμαντεύων τὰς διαθέσεις τῆς θυγατρὸς του συμφώνως μὲ τὰς ἐπιθυμίας του ἐπανέλαβεν ἡπιώτερον.

— Εἶδομεν τὸν ὑπουργόν, ὁ Σαβερ καὶ ἐγὼ· ἡ ὑπόθεσις φαίνεται καλῶς· θὰ θέσω δὲ εἰς ἐνέργειαν καὶ ἕτερα τινα μέτρα. Λοιπὸν, δὲν εἶσαι ἐκ τούτου εὐχρηστημένη, ὥστε νὰ μοὶ προσφέρῃς μικρὰν ἀνταμοιβήν;

— Ὅποιαν;

— Νὰ διέλθῃς μετ' ἐμοῦ τὴν ἐσπέραν.

— ὦ! τοῦτο εἶνε ἀδύνατον.

— Διατί;

— Δὲν θὰ δειπνήσω ἐδῶ.

— Καλὰ λοιπὸν! ἀνέκραξεν ὁ πρίγκηψ, ἐκρυγείσης τῆς ὀργῆς του, σοὶ δηλῶ, ὅτι ποτὲ, ἤκουσας; ποτὲ δὲν θὰ σοὶ ἐπιτρέψω τοῦ λοιποῦ νὰ ἐξέρχῃσαι μόνη τοιοῦτοτρόπως εἰς πᾶσαν ὥραν τῆς ἐσπέρας καὶ τῆς νυκτός.

Ἡ Βάνδα ὑπέμενον ἀπότμητος καὶ τὴν νέαν ταύτην καταγιγίδα.

— Γνωρίζεις τί λέγουσιν; ἐπανέλαβεν ὁ πρίγκηψ· τί ἔμαθον γνωρίζεις; Ὅτι ἀνήκεις εἰς τὴν συνωμοσίαν τῶν κοινωνιστῶν, ὅτι εἶσαι μηδενίστρια, ὅτι συνωμοτεῖς μὲ ὅλους ἐκείνους τοὺς ἀλιτρίους. Ὁ δὲ μυστηριώδης πρὸς ἐμὲ τρόπος σου δίδει εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἀσπὴν ἀληθείας. Ἄχ! ἂν ἐγνώριζον....

— Λοιπὸν! ἐξακολουθεῖτε!

— Ὅτι εἰς τὴν οἰκίαν μου, ὅτι ἡ θυγάτηρ μου, ἵνα εἶπω κάλλιον, συνωμοτεῖ κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος, κατὰ τῆς κοινωνίας· ἐάν ἐγνώριζον ὅτι εἶχες τὴν ἐλαχίστην συνάφειαν μὲ αὐτοὺς τοὺς κακούργους, μὲ αὐτοὺς τοὺς ληστὰς, μὲ αὐτοὺς τοὺς φονεῖς, θὰ... θὰ σὲ ἀπεκέρυσσαν, δὲν θὰ σὲ ἀνεγνώριζον πλέον ὡς θυγατέρα μου, θὰ σὲ ἐδέσμευον. Ναι! ναι! διότι ἐγὼ πρῶτος θέλω νὰ δώσω τρομερὸν παράδειγμα ποινῆς εἰς τὰς οἰκογενείας, ὅσων μέλη τινὰ, ἐλαφρόνα, ὡς σὺ, ἤθελον πεισθῆ νὰ συγκαταταχθῶσιν εἰς τὴν χορείαν τῶν μηδενιστῶν· ἄλλως ὅταν ἡ τοιαύτη βροπὴ δὲν καταδιωχθῇ ἐν τῇ γενέσει τῆς, θὰ μεταδοθῇ εἰς ἅκασαν τὴν Ῥωσίαν καὶ εἰς

ἄλλας τὰς τάξεις, καὶ ἡ κοινωνία ρίπτεται τότε εἰς τὴν ἄβυσσον.

Ἡ Βάνδα ἐνόησε τὸν κίνδυνον. Ἐάν τὴν ἀνεκάλυπτον, σὺν αὐτῇ θ' ἀνεκαλύπτοντο καὶ ἄλλοι. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ βεβαιώσῃ τὸν πατέρα της διὰ παντὸς μέσου, ὅτι ἡπατάτο ἔπρεπε νὰ τῷ ἀφαιρέσῃ διὰ τὸ μέλλον πᾶσαν ὑποψίαν. Τὸ ψεῦδος, τὸ ὅποιον τόσον ἐμίσει, ἀπέβαιναν εἰς αὐτὴν καθῆκον ἤδη. Ἐν πολέμῳ ὁ δόλος δὲν ἐπιτρέπεται; Βεβαίως. Ἀφοῦ λοιπὸν τὴν κατεσκόπευον, ὁ πρὸς αὐτὴν πόλεμος, σημαῖον, ὅτι ἐκηρύχθη ἄρα καὶ αὐτῇ, ὑπερσπιζομένη ἑαυτὴν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, ὄφειλε νὰ μεταχειρισθῇ πρῶτον ἀμυντικὸν ὄπλον τὸ ψεῦδος καὶ τὸν δόλον.

— Οὕτω λοιπὸν!; ἀνέκραξε γελῶσα αὐτὴ εἶνε ἡ ἀληθὴς αἰτία τῆς ὀργῆς σου; Ἡ ἀστυνομία, μὴ γνωρίζουσα ποῦ νὰ εὕρῃ κοινωνιστάς, ἐπιπίπτει κατὰ τῶν θυγατέρων τῶν εὐγενῶν ὡρῶν μὲ τὸν ἀλήθειαν. Ἀλλ' ἄς ὁμιλήσωμεν λογικῶς. Πῶς ποτε ἔδωκα ἀφορμὴν εἰς τὴν κατηγορίαν;... Ἄ! τὴν τὸ ἐνθυμούμαι. Χθὲς τὸ ἔσπερας εἰς τὸν χορὸν ὁμιλήσα περὶ σοσιαλισμοῦ. Καὶ μετὰ τίνος; Μετὰ τοῦ Βερανίνα. Ἐγὼ καὶ ὠκτεῖρον συνάμα ἔλεγον ὅτι ἐάν ὁ σοσιαλισμὸς ἠδύνατο νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὰς ἐπικρατούσας κακίας, θὰ παρεῖχε μεγάλην ὑπηρεσίαν εἰς τὴν κοινωνίαν. Τοῦ λόγου οὕτω συμπεσόντος, ὁ Βερενίνης μοὶ ὁμιλήσῃ περὶ τίνος διακηρύξεως τὴν ὅποιαν εἶχε λάβει ὁ αὐτοκράτωρ, προσερχομένην ἀπὸ ἐπαναστατικὸν τι κομητάτον. Παρετήρησα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ὅτι κύριός τις εἰς θνεῖχον ἀρνηθῆ ἔν θάλας, μᾶς ὑπέβλεπε διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ ὀφθαλμοῦ του, Στοιχηματίζω, ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ καταγγεῖλας κατὰσκοπος. Ἔσο πλὴν βεβαίως, πάτερ μου δὲν εἶμαι μηδενίστρια, πολλῶ μᾶλλον ἐπαναστάτης. Ὅταν διαπράττεται ἐγκλημα τι δὲν ζητοῦσι κατ' ἀρχὰς ἐκείνον ὅστις συμφέρον εἶχε νὰ τὸ διαπράξῃ; Λοιπὸν! Ἐγὼ τὴν, τί θὰ ὠφελῆθῃ ἐκ μιᾶς κοινωνικῆς ἀνατροπῆς; Διὰ νὰ γίνω μηδενίστρια, ἔδει πρῶτον νὰ ὑποθέσῃτε ὅτι ἀπώλεσα τὸ λογικὸν μου ἐπιτρέψατέ μοι ὁμῶς νὰ ἐλπίζω, ὅτι πιθανὸν νὰ ἦμαι ὀλίγον, καθ' ὀλοκληρίαν ὁμῶς τρελλὴ δὲν εἶμαι.

Ὁ Κρυλῶφ ἐγίνωσκε τὸν υπερήφανον χαρακτήρα τῆς θυγατρὸς της, τὸ ἀνεξάρτητον φρόνημά της, τὴν πρὸς τὸ ψεῦδος ἀποστροφὴν της. Ἡ δὴλώσις αὐτῇ τὸν κατέπεισε, τὸν καθησύχασε.

— Καὶ ἐγὼ, εἶπε, ταῦτ' ἀπεκρίθην. Ἀλλὰ τότε διατί αὐτὸ τὸ μυ-

στηριῶδες τῆς διαγωγῆς σου; Ὡ! ἡσύχασέ με, τὴν ἀμέσως εἶπέ μοι ποῦ μέλλεις νὰ δειπνήσῃς;

— Διὰ νὰ σᾶς ἐξαλείψω πᾶν ἴχνος ὑποψίας, σᾶς λέγω τὰ πάντα μεταβαίνω νὰ δειπνήσω παρὰ τοῖς Λιτζανῶφ.

— Ἀλλ' ἐκαίθην πρὸ ὀλίγου ἤλθες.

— Μάλιστα, ὅπου συνεφιλίωσα τὴν Ναδέγαν μετὰ τοῦ συζύγου της θὰ δειπνήσωμεν ὁμοῦ καὶ διὰ νὰ ἐπισφραγίσωμεν τὴν συμφιλίωσιν θὰ μεταδῶμεν νὰ διέλθωμεν τὴν νύκτα μᾶς εἰς τὸ θέατρον.

— Καὶ τὰ χρήματα ταῦτα εἰς τί τὰ προώρισες; Ἡ ὑπόνοια μόνον ὅτι θὰ περιέλθωσιν εἰς χεῖρας συνωμοτῶν μὲ...

— Δὲν δύναμαι νὰ πράξω τι ἕτερον, ἢ νὰ σᾶς ἐπαναλάβω. ὅτι σᾶς εἶπον τὴν προῖαν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὄρω νὰ μὴ ἐρωτήσητε πλέον. Θέλω νὰ ἰδρῶσιν ἐν τροφείῳ, ἐν ἄστυλον διὰ τὰ πτωχὰ ὄρρανα καὶ ταῦτο κυρίως διότι μισῶ τοὺς κοινωνιστάς. Κατ' ἐμὲ, νομίζω ὅτι ἡμεῖς οἱ εὐγενεῖς, οἱ πλούσιοι, οἱ ἐκλεκτοὶ, ἐν ἐνὶ λόγῳ εὐτυχεῖς, ἴσα ἴσα διὰ νὰ ζήσωμεν ἐκ θάβρων τὸ οἰκοδόμημα τῶν κοινωνιστῶν, πρέπει νὰ ἀσχοληθῶμεν περὶ τῆς τύχης τῶν πασχουσῶν τάξεων τῆς κοινωνίας καὶ νὰ προσπαθῶμεν νὰ καλλιεθροῦμεν τὴν θέσιν τῶν.

— Καὶ διατί δὲν μοὶ τὸ ἔλεγες προητέρως;

— Διότι ἀνεμιμνησκόμεν τῶν κωλυμάτων καὶ ἐναντιοτήτων ὅσας μοὶ παρουσιάσατε ἐν Οὐκράνῃ ὅτε ἠθέλησα νὰ ἰδρῶσιν ἐκεῖ σχολάς.

— Ἀληθῶς δὲν εἶμαι τῆς γνώμης σου. Ὅσον περισσότερον ἐκπαίδευσθαι τις τὸν λαόν, ὅσον περισσότερον βελτιοῖ τὴν τύχην του, τόσον περισσότερον ἐξάπτει καὶ τρέφει ἐν αὐτῷ τὸ μῖσος καὶ ἐξεγείρει τὴν ἀπληστον πρὸς ἀπόλαυσιν ἀδυνάτων δι' αὐτὸν ἐπιθυμιῶν πλεονεξίαν. Ἴδου τί παρήγαγεν ἡ χειραφέτησις τῶν δούλων. Ἡ συνέπειά της εὐγενοῦς καὶ φιλανθρώπου ταύτης πράξεως εἶνε ὅτι ζητοῦσιν ἤδη νὰ ἐξολοθρευθῶσιν τοὺς εὐγενεῖς, νὰ καταστρέψωσι τὴν γεωργίαν καὶ νὰ ἐπιφέρωσι τὴν γενικὴν ἀθλιότητα.

— Δὲν σκέπτομαι ὡς ἡμεῖς. Ἐπιτρέψατέ μοι λοιπὸν νὰ πράξω κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μου.

— Ἡ ἐλευθεριότης εἶνε σήμερον τοῦ συρμοῦ, αἱ δὲ γυναῖκες εἰσὶ δούλαι τοῦ συρμοῦ. Καὶ σὺ λοιπὸν πάσχεις ἀπὸ ἐλευθεριότητος φιλανθρωπίας. Ἐν τούτοις ὁμῶς πρόσεχε μὴ με καταστρέψῃς μὲ ἄλλας σου αὐτὰς τὰς ἀφρονες φαντασιοπληξίας σου. Αὐτὰ

τὰ χρήματα δαπανῶνται ὅλως ἀνωφελῶς.

— Ἔστω φαντασιοπληξία! ἀφετέ με νὰ ἀσχολοῦμαι μὲ τὰς φαντασιοπληξίας μου ταύτας.

— Ναί! ἀλλ' οὕτω δίδεις ἀφῆν ἵνα σὲ κατηγοροῦσιν ὡς ἀνήκουσαν εἰς τὸν κοινωνισμόν.

— Ὡ! εὐκόλως ἀπαλλάσσομαι τῆς τοικύτης ἀθασίμου καὶ ἐπὶ ἀνυπαρκτῶ ἐνοχῆς κατηγορίας. Ὡ! σᾶς παρακαλῶ, πάτερ μου, μὴ ἀνανεώσητε πλέον τὰς σκηναὶς ταύτας, αἰτινας τόσον μᾶς θλίβουσιν ἀμφοτέρως.

— Πονηρὰ καὶ προσφιλὴς κόρη! εἶπεν ὁ πρίγκηψ, γνωρίζεις ὅτι πάντοτε ὑποχωρῶ. Ἀλλ' ἀκουσον ἐπιθύμουν παλὸν ν' ἀσχοληθῶ τὴν ἔσπεραν ταύτην μετὰ σοῦ περὶ τὰς προσκλήσεις, ἃς θ' ἀποστείλωμεν ἐπὶ τῇ προσεχεῖ ἑορτῇ σου, καὶ νὰ προσθέσωμεν ὀνόματά τινα, ὡς ἐν παραδειγματι τὸ τοῦ πρίγκηπος Στόκελδεργ.

— Καλὰ αὐρίαν τὴν προῖαν. Παραδέχομαι τὸν χορὸν, ἀφοῦ παραδέχεσθε τὴν σύστασιν σχολῆς.

— Θέλω, ὥστε ἡ ἑορτὴ νὰ ᾖ ἐξαιρετικῶς λαμπρά, εἶπεν ὁ πρίγκηψ.

— Προσκαλέσατε λοιπὸν τότε ἀξιωματικούς, στρατηγούς. Παρετήρησα χθὲς πόσον συντέλουν εἰς τὸ νὰ λαμπρύνωσι τὴν τελευτὴν αἱ ἐπιδεικτικαὶ στολαὶ καὶ τὰ ἀπαστράπτοντα σήματα τῶν διαφόρων στρατιωτικῶν.

Ἡ Βάνδα ἐσκέπτετο ὅτι ἦτο λίαν ὠφέλιμον διὰ τὸν κοινωνισμόν ἐάν ἠδύνατο νὰ προσυλητήσῃ καὶ ἄνδρας τοῦ στρατοῦ.

— Ποία συμπάθεια σὲ κατέλαβε λοιπὸν ἐξαίφνης διὰ τοὺς στρατιωτικούς; ἀνέκραξεν ὁ πρίγκηψ. Σὺ, ἥτις τοσάκις ἔδειξες τὴν ἀποστροφὴν διὰ τὸν πόλεμον καὶ δι' ἐκείνους οἵτινες δι' αὐτὸν εἰσὶ προωρισμένοι! Ἀλλ' ἔχεις δίκαιον. Θὰ φροντίσω καὶ περὶ τούτου.

— Χαίρετε, πάτερ μου, εἶπεν ἡ Βάνδα, εἶνε ἀνάγκη νὰ σᾶς ἀφήσω ἵνα ἐνδυσθῶ.

Καὶ εἰτῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν της. Μόλις εἰσῆλθεν, ἔπεσε καταβεβλημένη ἐπὶ τίνος ἔδρας. Ἡ ἐνδόμυχος ταραχὴ της δὲν προήρχετο ἐκ τῆς μετὰ τοῦ πατρὸς της πάλης, ὅχι ἀλλ' ἡ ἀνάμνησις τῆς συνεντεύξεώς της μετὰ τοῦ Στεφάνου Λιτζανῶφ τὴν ἀνησύχει καιρίως.

— Τί ἔχει λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς καὶ μὲ συγκινεῖ τόσον; ἐσκέπτετο καθ' ἑαυτὴν. Ἐν τῇ ἐμπαθῇ ταραχῇ, ἦν μοὶ ἐπροξένει ἡ παρουσία του, ἀμφέβαλλον πάντοτε ἐάν μ' ἀγαπᾷ. Ὅχι εἶνε ναυρικός περισπασμός; δὲν εἶνε ἔρωις, ποτὲ, ποτὲ.

Και να τὴν κεφαλὴν τῆς νὰ καταπέσῃ ἐπὶ τῆς ἀκρῆς τῆς ἑδρας. Ἡ ὤραία μορφή τῆς εἶχε λάβει θλιβεράν τινα ἔκφρασιν.

Ἀκουσίως αὐτῆς ἐσκέπτετο καὶ ἀνεπόλει τὸν Στέφανον, ἐνῶ ἡ καρδία τῆς ἐπαλλε βιχίους καὶ μυχίους παλμούς.

Ὅτε κατὰ πρῶτον εἶδε τὸν Στέφανον, τὴν ἡμέραν τῶν γάμων του μετὰ τῆς Ναδέγας εἶχε τρωθῆ ὑπὸ τῆς σπανίας καλλονῆς του, τοῦ ἐκτάκτου πνεύματός του καὶ τοῦ ἀνεξαρτήτου φρονήματός του.

Ἠσθάνετο ἐαυτὴν ζωηρῶς ἐλκυομένην πρὸς τὴν παράδοξον ταύτην φύσιν.

Ὅτε ἐκάστοτε ἐόλεπε τὸν Λιτζανῶφ, τὸ ζωηρὸν πρὸς αὐτὸν αἰσθημὰ τῆς ἠύξανεν. Ἐπρονόησεν ὁμως περὶ τοῦ κινδύνου, καὶ ἐμετρίασε, κατόπιν δὲ ἐπαυσεν ἐντελῶς τὰς πρὸς τὴν Ναδέγαν ἐπισκέψεις τῆς. Καὶ ἐὰν ἐρρίφθη μετὰ τῆς ζέσεως εἰς τὸ σοσιαλιστικὸν κίνημα, τὸ ἐπραξεν ἵνα δυνηθῆ νὰ κιατασιγάσῃ τὸν ἰσχυρὸν καὶ ἀκουσίως πρὸς τὸν Στέφανον ἔρωτα, ὅστις ἐν

τούτοις ἦτον ἀρκετὰ ἰσχυρὸς ἵνα κωλύσῃ τὴν γέννησιν καὶ ἀνάπτυξιν παντὸς ἑτέρου.

Ἠσθάνθη ἐνδιαφέρον τι καὶ ὑπὲρ τοῦ Ραῦμόνδου Σαβέρ σχεδὸν τρυφερόν, τὸ ὅποιον ὑπέλαθεν ὡς ἔρωτα. Ἄλλ' ἡ συμπάθεια αὕτη δὲν ἠδύνατο κἂν νὰ παραβληθῆ μετὰ τὴν ταραχὴν καὶ τὴν ἐγκάρδιον συγκίνησιν, ἣν τῇ ἐπροξένει ἐν καὶ μόνον βλέμμα τοῦ Στεφάνου Λιτζανῶφ. Καὶ ἐν τούτοις, τὸ πνευμά τῆς, ἡ καρδία τῆς ἠρέσκοντο πλεῖστον εἰς τὸν Ραῦμόνδον ἢ εἰς τὸν Στέφανον.

Ἐζήτηε ν' ἀναλύσῃ τὰ δύο ταῦτα αἰσθημᾶτα, τὰ τόσον διάφορα καὶ ἐναντία καὶ ἄτινα ἀπέκλειον ἀλλήλα. Ἄλλ' ἦτο ἔτι τόσον τεταραγμένη ἐκ τῆς μετὰ τοῦ Στεφάνου συνομιλίας τῆς, ὥστε καὶ ἡ ἰδίᾳ ἠδυνάτει νὰ ἐρίσῃ τὸ πάθος, ὅπερ τὴν ἐκυρίευε τότε. Ὁ ἔρωσ τοῦ Λιτζανῶφ συνίστατο οὕτως εἰπεῖν εἰς δυνάμεώς τινος μαγνητικῆς, ὑπερανθρώπου· ἀλλὰ συγχρόνως τῇ διήγειρε σχεδὸν φρίκην, ἢ μᾶλλον ἐλέγχους. Ἐνῶ ὁ ἔρωσ τοῦ Ραῦμόνδου δὲν τὴν ἐκεραινοβόλει τῇ

ἐνέπνεεν οὗτος ἀγάπην καὶ ἐμπιστοσύνην ἀπεριόριστον· ἂ πρὸς αὐτὴν θαυμασμός του, τὸ ἤρεμον ὄσον καὶ φθονερὸν πρὸς αὐτὴν αἰσθημὰ του καὶ ἡ ἀπόλυτος καὶ εὐλικρινὴς ἀφοσίωσίς του ἐδέσμευσεν τὴν καρδίαν τῆς.

— Καὶ τέλος πάντων, εἶπεν ἐγειρομένη βιαίως ὡς διὰ ν' ἀποσπάσῃ τὸ πνευμά τῆς ἀπὸ τῶν κατεχουσῶν αὐτὴν θλιβερῶν καὶ ἀγωνιωδῶν σκέψεων, τί μ' ἐνδιαφέρουσι τὰ δύο ταῦτα αἰσθημᾶτα, ἀφοῦ ἀφωσιώθην ὅλη εἰς τὸν κοινωνισμόν;

Προσεκάλεσε τὴν Κατίαν καὶ ἐζήτησε φῶτα.

— Γρηγόρα, Κατία, ἐνδύσου μίαν ἐκ τῶν ἐσθῆτων μου, διότι τοῦ λοιποῦ θὰ ἦσαι εἰς τὰ ὄμματα τῶν περὶ ἡμᾶς κυρία τῆς ἀκολουθίας μου.

Ἄλλ' ἡ Κατία, χωρὶς νὰ δώσῃ τόσῃν προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους τῆς:

— Χωρὶς ἀμφιβολίαν, τῇ λέγει, ἐπιτηρούμεθα καὶ ἐκ τοῦ πλησίον μάλιστα. Εἰς τὸ φῶς τῶν φανῶν εἶδον τὸ ὄχημα ἀνχήμενον πλησίον τοῦ μεγάρου. Ἀπέστειλα τὸν Φαίδωρα ἵνα παρατηρήσῃ (ἀκολουθεῖ)

Ἡ ΞΕΝΗΤΕΙΑ

Α'.

Ξέρεις τί εἶναι ξενητεία; μέσ' τὴν καρδίᾳ μαχαίρι·
Βουδῆ τρομάρα, θάλασσα μὲ δίχως περιγιάλι·
Χέρι ποῦ σφίγγει τὸ λαιμὸ, καταραμένο χέρι,
Τυφλὴ ματιὰ μέσα σὲ φῶς, ὀχιά σὲ προσκεφάλι.
Φιλὶ μητριάς ἐπίβουλο γεμάτο φαρμακάδα,
Μὲ δίχως ἥλιο οὐρανὸς καὶ γῆ χωρὶς Ἑλλάδα!

Χωρὶς Ἑλλάδα! ἤξερα τί θὰ εἶπῃ μὰ τώρα
Χίλιας φορὰς καλλίτερα γνωρίζω τί ἀξίζει...
Σ' αὐτὴ τὴν πλάσι τὴν πλατειά, παιὸς τόπος καὶ ποιά χώρα,
Σὰν τὴν γλυκειὰ μανοῦλά μου λαμποκοπᾷ μυρίζει;
Ποιά, μοῖρο μέσα σὲ ἀροσιὰς μαργαριτᾶρι βρέχει,
Κ' ἔχει τὴ χάρι τῇ κρουφῇ ποῦ ὄνομα δὲν ἔχει;...

Σὲ εἶδα, νά! μὰ οὔτε σὺ ἀκόμα, Ἰταλία,
Οὔτ' ἡ Νεάπολις αὐτὴ ἡ μάγισσά σου ἔχει,
Τὸν οὐρανὸ, τὸ κῦμά μας, τὸ φῶς, τὴν ἀρμονία,
Οὔτε τ' ἀγέρι σου ψυχὴ καὶ νοῦ γεμάτο τρέχει...
Δὲν λάμπει τὸ φεγγάρι ἐκεῖ σὰν τὸ δικό μας· μήτε
Στὸν οὐρανό τῆς τὸ θεὸ νὰ βλέπετε μπορεῖτε!

Παντοῦ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ εὐρίσκειται· μὰ μόνο
Μέσ' τὴν Ἑλλάδα, στῆς ξανθῆς Ἀθήνας τὸν αἰθέρα,
Στήνει τὸν ἀγιασμένο του ἀστροσπαρμένο θρόνο,
Ἐκεῖ ποῦ λάμπει κ' ἡ νυχτιὰ καὶ φέγγει σὰν ἡμέρα,
Ἐκεῖ ποῦ τοῦ Φειδίου μας ὑψόνονται οἱ κολῶνες·
Ἀπάνω θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ κάτω Παρθενῶνες...

Β'.

Ἄχ' πῶς παγώνουν τὴν καρδίᾳ τὰ ἔρημα τὰ ξένα·
Τρέμ' ἡ ψυχὴ ὡσὰν τ' ἀρνὶ π' ἀγγίζει τὸ μαχαίρι·
Σιγὰ μιλεῖς, κρουφὰ πατᾶς, κυττάζεις δειλιασμένα,
Καὶ πέρνεις τῆς ἀναπνοῆς κλεφτᾶτα τὸ ἀγέρι...
Ξένος ἐδῶ, ξένος ἐκεῖ, μὲ δίχως φύλλα κλωνος,
Μέσα στοὺς χίλιους ἔρημος, μέσ' ταῖς χιλιάδες μόνος!

Ναί· ξένο, ξέν' ὄ, τι κι' ἂν ὄθῃς κι' ὅτι σὲ βλέπει ξένο·
Γρυνιάζει καὶ μαλὼν' ἡ γῆ σὰν νοιώσει ξένου βῆμα·
Ξένο τ' ἀγέρι, τὸ νερὸ, τὸ ρόδο τ' ἀνθισμένο,
Ξένος ἀκόμη κι' ὁ θεὸς, ξενότερο τὸ μνημα...
Νεκρὸ σὲ διώχνουν κ' οἱ νεκροὶ στά ἔρημα τὰ ξένα,
Κ' ἕνα δὲν βρίσκεις σύντροφο μέσα στὸν τάφο, ἕνα!

Γεννιέσαι μέσ' στῆ φυλακῇ καὶ τῇ θυμᾶσαι πάλι,
Μ' ἀνίσως στὸν παράδεισο, μ' ἀνίσως στὴν Ἀθήνα·
Ἰδῆς τὸ φῶς κ' ἡ μοῖρά σου σὲ γῆ σὲ ρίξει ἄλλη,
Μὲ τί λαχτάρα θὰ διψᾷς μιά μητρικὴ ἀκτίνα;
Ἄχ, εἰν' γιὰ ὅλους ἄπονο, σκληρὸ τὸ ξενοχώμα,
Ὅμως γιὰ μᾶς εἶναι πολὺ σκληρότερο ἀκόμα...

Σεῖς ποῦ στῆ μαύρη ξενητεία γυρίζετε καὶ κρῶ,
Κυττάτε σὰν τὰ μάτια σας, περισσότερο ἀκόμα,
Σὰν τοῦ παιδίου σας τῇ ζωῇ κυττάτε τὴν ὑγεία·
Ὁ Χάρος ξένους κυνηγᾷ στῆς ξενητείας τὸ χῶμα...
Γι' αὐτοὺς ἀκούεται συχνὰ τοῦ τάφου ἡ καμπάνα·
Προσέχετε τὴν ξενητεία· ἐκεῖ δὲν εἶναι Μάνα...